

تشخیص غلط، عامل بسیاری از ریزشهاست

غربال آخرالزمان و شرایط قبل از ظهور به‌گونه‌ایست که ما در مقام تشخیص مورد امتحان قرار گیریم. پس لازم است مقدمات تشخیص درست را در قلبمان ایجاد کنیم و مقدمات تشخیص غلط را در خود از بین ببریم.

حجت‌الاسلام علیرضا پناهیان، در سومین شب از سخنرانی خود در مدرسه علمیه صدر، به یکی دیگر از آخرین وظایف منتظران عصر ظهور اشاره کرد. پناهیان با اشاره به اینکه قلب و گرایش‌های انسان، هدف اصلی امتحانات و علت اصلی تمام ریزش‌ها و رویش‌ها است، اما در عین حال گفت: به دلیل مکر نفس و پیچیدگی‌های قلب انسان، چاره‌ای نداریم جز اینکه در "عرصه عمل" و یا در "عرصه درک و تشخیص" قلب خود را مورد مطالعه قراردهیم. پناهیان تصریح کرد: کسی که تشخیص غلط می‌دهد نوعاً بدلیل بیماری قلب اوست.

برگزیده‌ای از مطالب این سخنرانی را در ادامه می‌خوانید:

- امتحانات الهی گاهی معطوف به "قلب" انسان، گاهی معطوف به "عمل" انسان و گاهی معطوف به "قدرت درک و تشخیص" اوست.
- وقتی انسان در عرصه عمل مورد امتحان قرار می‌گیرد معلوم خواهد شد تا چه حد به انجام طاعات و ترک معاصی پایبند است. ولی آنچه معمولاً مورد غفلت است امتحاناتی است که معطوف به قدرت درک و تشخیص است. خیلی‌ها فکر می‌کنند چون تشخیص‌شان این بوده پس معافند که طبق آن عمل کنند در حالی که باید دید چرا به این تشخیص رسیده است و آنجا مواخذ خواهد شد.
- وقتی قلب انسان و مرکز گرایشهای او در معرض امتحان الهی قرار می‌گیرد میزان ایمان او و تعلق او به پروردگار و خوبها و یا میزان تعلقات نفسانی انسان مشخص خواهد شد. مثلاً هرگاه در موقعیتی دچار ترس شدیم درحالی‌که نباید می‌ترسیدیم و باید به خدا توکل می‌کردیم، در چنین موقعیتی باید بفهمیم که در قلبمان مشکلی وجود دارد. **وَ لَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ** (بقره/۱۵۵)
- واقعیت اینست که بدلیل تودرتو بودن و پیچیدگی‌های قلب انسان، اغلب نمی‌توان فهمید، در قلب چه می‌گذرد و برای ما معلوم نمی‌شود که گرایشهای قلبی‌مان تا چه حد دارای بیماری و ضلالت است. مثلاً براحتمی نمی‌فهمیم که در قلب ما تکبر وجود دارد و اغلب تا وقتی تکبر تمام قلب ما را فرا نگیرد به وجود آن در قلب پی نمی‌بریم. گاهی انسان بدبها را در قلب خود پنهان کرده یا آنها را توجیه می‌کند. حتی گاهی مکر نفس سبب می‌شود، بدبها را تفسیر به خوبی کرده و آنها را زیبا و مطابق با خواست خداوند جلوه می‌دهد. پس ما چاره‌ای نداریم جز اینکه در "عرصه عمل" و یا در "عرصه درک و تشخیص" قلب خود را مورد مطالعه قراردهیم. مثلاً وقتی بی رغبتی و بی میلی نسبت به نماز در خود می‌بینیم، باید بفهمیم که در قلبمان اتفاقی افتاده و مشکلی بوجود آمده است. **وَ إِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَىٰ (نساء/۱۴۲)**
- در واقع هرگاه امتحانات الهی معطوف به "عمل" و یا "قوه تشخیص" انسان است، می‌توان گفت این امتحانات بطور غیر مستقیم معطوف به قلب و گرایشهای انسان است. اگر انسان توجه به قلب خود داشته باشد در پس این امتحانات می‌تواند قلب خود را محک زده و به امراض قلب خود پی ببرد. به‌طور مثال وقتی خوارج به کشتن یک زن باردار با آن وضع فجیع

اقدام کردند، باید از رفتار خود در صحنه عمل می‌فهمیدند که در دلشان خدا نیست. از این عمل پلید باید به پلیدی قلب خود پی می‌بردند. **فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ (بقره/۱۰)**

- پس مقام عمل مقام لو رفتن قلب پلید است. همیشه آنهایی که بیمار دل هستند یک جاهایی در عرصه عمل، خودشان را رسوا می‌کنند و حقیقت قلب خود را لو می‌دهند. مثل آن شخص معزولی که یکی از مریدانش شخصی را کشته بود و او در مقام دفاع از قاتل، برآمد و گفت "حالا او یک کسی را کشته است" به همین سادگی در مورد قاتل یک انسان بی‌گناه نظر می‌دهد. چطور شد که قتل یک انسان بی‌گناه برای او اینقدر بی‌حرمت شد؟ در عرصه عمل هر که می‌خواست می‌توانست رسوایی او را ببیند.
- اما کسانی هستند که در مقام عمل خود را لو نمی‌دهند و آنقدر اعمال خود را کنترل می‌کنند تا نتوان به راحتی به حقیقت قلب آنها پی برد. "اینگونه افراد را باید در عرصه تشخیص شناخت" این افراد در مقام تشخیص به اشتباه می‌افتند. کسی که تشخیص غلط می‌دهد نوعاً بدلیل بیماری قلب اوست. البته نمی‌توان به او گفت که تو بدلیل هوای نفس و مرض قلب، به این تشخیص غلط رسیده‌ای چرا که او نخواهد پذیرفت. اینگونه افراد را باید در همان عرصه تشخیص گیرانداخت و مُچشان را گرفت. آنهم اگر صداقت داشته باشد و غرور نداشته باشد می‌تواند بفهمد که اشتباه کرده و منشأ آن چه بوده.
- باید آماده شویم برای ظهور آن آقایی که اگر کسی در محضر ایشان تشخیص غلط بدهد حضرت به شدت با او برخورد خواهد کرد. (رک: روایات جلسه قبل) در آن زمان بدلیل "شفافیت فضای موجود" حضرت با نشانه‌هایی معلوم خواهد کرد که تشخیص غلط او تنها بدلیل بیماری قلب اوست. البته قبل از ظهور هم بسیاری از سقوطها بخاطر همین تشخیص غلط است. غربال آخرالزمان و شرایط قبل از ظهور به‌گونه‌ایست که ما در مقام تشخیص مورد امتحان قرار گیریم. پس لازم است مقدمات تشخیص درست را در قلبمان ایجاد کنیم و مقدمات تشخیص غلط را در خود از بین ببریم.
- یکی از راه‌های مهم در جلوگیری از تشخیص غلط و بالا بردن قدرت فهم پذیرش انتقاد است و آمادگی برای تغییر نظر. اگر کسی به داشته‌های خود زیادی اعتماد کند و بی‌جا از نظر خود دفاع کند در دام کج فهمی‌ها خواهد افتاد. هر کسی باید با دقت در نحوه تفکر خود، نقطه ضعف‌های خود را در مقام تشخیص درک نماید.
- یکی از راه‌های مهم دیگر مجالست با اهل علم و نظر است ببینید بزرگان اندیشه و درایت چگونه استدلال می‌آورند و از چه زاویه‌ای به مسائل نگاه می‌کنند. همچنان که برخی منحرفین، به اذنان خود راه غلط اندیشیدن را یاد می‌دهند.

